

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1633

Vragen van het lid **Leijten** (SP) aan de Minister van Financiën over *het bericht «Rabobank, National Association bereikt schikking over tekortkomingen compliance programma»* (ingezonden 14 februari 2018).

Antwoord van Minister **Hoekstra** (Financiën) (ontvangen 4 april 2018). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nr. 1376.

Vraag 1

Kent u het bericht over de schikking van Rabobank-dochter, Rabobank National Association (RNA), van 298 miljoen euro met het Amerikaanse openbaar ministerie?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2, 6

Wat vindt u ervan dat dit soort praktijken de financiële sector blijven achtervolgen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Erkent u dat de cultuur waarin jaren lang crimineel geld wordt witgewassen veel schade toebrengt aan de financiële sector? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 2, 6

In beginsel kan ik niet ingaan op details van individuele gevallen. De overeenkomst waarin de schikking tussen Rabobank National Risk Association (RNA) en de Amerikaanse overheid (hierna «de schikkingsovereenkomst») is vastgesteld, is echter op 7 februari 2018 gepubliceerd op de website van het Amerikaanse Ministerie van Justitie.² Veel feiten van het onderhavige geval zijn hierdoor openbaar. Uit die schikkingsovereenkomst blijkt dat de schikking ziet op feiten die zich in de Verenigde Staten hebben voorgedaan vóór 2014. De feiten zoals die zijn beschreven in de «statement of facts» in de bijlage bij de schikkingsovereenkomst, zijn ernstig. Witwassen tast de integriteit aan van het financiële stelsel aan en heeft een ondermijnd effect op de samenleving. Ik vind de preventie en bestrijding van witwassen, in nationaal en internationaal verband, van groot belang.

¹ <https://www.rabobank.com/nl/press/search/2018/20180207-rna.html>

² <https://www.justice.gov/opa/press-release/file/1032101/download>

Financiële instellingen vervullen een poortwachtersrol, door (potentiële) ongewenste invloeden die het financiële stelsel vervuilen, te identificeren, rapporteren en te weren. Indien dit onvoldoende gebeurt, kan dat het vertrouwen in de financiële sector schaden en de integriteit van het financiële stelsel geweld aan doen. Met de implementatie van de vierde Europese anti-witwasrichtlijn³ en de recent in Brussel overeengekomen wijzigingen⁴ daarop, wordt het Nederlandse wettelijk kader voor de voorkoming en bestrijding van witwassen verder verstevigd en uitgebreid.

Vraag 3, 4

Hoe oordeelt u over het feit dat het voor tenminste twee directieleden bekend was dat er problemen waren met de integriteit van de Amerikaanse dochter? Kunt u uw antwoord toelichten?⁵

Hoe oordeelt u over het advies van een directielid om een medewerker – die een boekje open wilde doen richting de toezichthouder – te ontslaan en dat die medewerker ook op korte termijn is ontslagen? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 3, 4

Volgens de feiten die zijn beschreven in de schikkingsovereenkomst was een aantal directieleden van RNA op de hoogte van de problemen met de compliance van RNA met de Amerikaanse Bank Secrecy Act (BSA). Ook beschrijft de schikkingsovereenkomst dat sprake is geweest van e-mailverkeer met managers («executives») binnen de Rabobank Group. Details over de positie en bevoegdheden van deze personen binnen de Rabobank Group in Nederland zijn daarbij niet vermeld en zijn mij ook niet bekend. Wel wordt in de schikkingsovereenkomst beschreven dat het directielid van RNA dat op enig moment de problemen binnen RNA aan de kaak wilde stellen, op non-actief is gesteld en vervolgens is ontslagen. De Amerikaanse autoriteiten zullen al deze feiten hebben meegewogen bij de vaststelling van de schikking met de RNA.

In zijn algemeenheid geldt dat van banken en hun beleidsbepalers verwacht wordt om alert te zijn op situaties die de integriteit van de financiële sector schaden. De Wet op het financieel toezicht (Wft) schrijft onder meer voor dat financiële instellingen hun interne governance zodanig moeten inrichten dat een beheerste en integere uitvoering van het bedrijf is gewaarborgd⁶.

Vraag 5

Klopt de veronderstelling dat Nederlandse directieleden de bevoegdheid hadden die kritische medewerker te ontslaan? Zo nee, waarom niet? Zo ja, is dat ook gebeurd?

Antwoord 5

Ik ben niet bekend met deze achtergronden van dit specifieke geval.

Vraag 7, 8, 9

Hoeveel geld heeft de Rabobankgroep verdiend door jarenlang crimineel geld van dubieuze personen te laten passeren?

Hoeveel schade heeft de Mexicaanse maffia aan kunnen richten doordat de Rabobankgroep geen enkele vraag stelde bij het geld en de personen, sterker nog zelfs de toezichthouder om de tuin probeerde te leiden? Kunt u uw antwoord toelichten?

Erkent u dat het schikken van deze zaak geen recht doet aan het jarenlange onrecht dat heeft plaatsgevonden? Kunt u uw antwoord toelichten?

³ Richtlijn (EU) nr. 2015/849/EC van het Europees parlement en de Raad van 20 mei 2015 inzake de voorkoming van het gebruik van het financiële stelsel voor het witwassen van geld of terrorismefinanciering, tot wijziging van Verordening (EU) nr. 648/2012 van het Europees parlement en de Raad en tot intrekking van Richtlijn 2005/60/EG van het Europees parlement en de Raad en Richtlijn 2006/70/EG van de Commissie (PbEU L 141/73).

⁴ De volledige tekst van het bereikte akkoord dat strekt tot wijziging van de vierde anti-witwasrichtlijn is te vinden via: <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15849-2017-INIT/en/pdf>

⁵ <https://fd.nl/ondernemen/1241189/directieleden-rabobank-waren-op-de-hoogte-van-spanningen-bij-anti-witwasteam-vs>

⁶ Artikel 3:17 Wet op het financieel toezicht.

Antwoord 7, 8, 9

Het betreft hier een schikking tussen RNA en de Amerikaanse autoriteiten. In de schikkingsovereenkomst wordt onder meer melding gemaakt van een bedrag van 368.701.259 dollar aan verdachte transacties dat niet of niet tijdig is gemeld door RNA. In geval van verdachte transacties hoeft echter niet altijd sprake te zijn van witwassen. In welke mate dat wel of niet het geval is geweest, valt niet te zeggen. De schikking heeft erin geresulteerd dat de RNA een bedrag van bijna 369 miljoen dollar moet betalen aan de Amerikaanse autoriteiten, inclusief een boete van 50 miljoen dollar. Het is niet aan mij om een oordeel te geven over het schikkingsbeleid van een andere jurisdictie.

Vraag 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17

Kunt u aangeven hoeveel zaken het Openbaar Ministerie (OM) in Nederland voert tegen organisaties met een bankvergunning waar een schikking in het vooruitzicht is gesteld? Zo nee, waarom niet?

Wat is volgens u de reden dat fraudezaken met grote geldbedragen regelmatig door het OM worden geschikt in plaats van tot een veroordeling komen door een rechter dat mogelijk leidt tot gevangenisstraffen voor de verdachten?

Deelt u de mening dat een schikking tussen het OM en een organisatie met een bankvergunning betekent dat de organisatie feitelijk toegeeft de wet te hebben overtreden?

Kunt u toelichten vanaf welk fraudebedrag en de mogelijke hoogte van de boete, een schikking een wenselijke uitkomst van het strafproces wordt voor het OM? Zo nee, waarom niet?

Hoeveel gevangenisstraffen heeft het OM opgelegd aan door fraude schuldig bevonden medewerkers van een organisatie met een bankvergunning sinds het jaar 2000?

Voor hoeveel euro is door organisaties met een bankvergunning geschikt met het OM sinds het jaar 2000?

Vindt u het ook schrijnend dat juist schikkingen worden gebruikt om verwachte negatieve uitspraken te voorkomen, zodat er voor mensen die hun recht proberen te halen na financiële wanproducten te zijn aangesmeerd, geen precedentwerking kan ontstaan?⁷

Antwoord 10, 11, 12, 13, 14, 15, 17

Tijdens de regeling van werkzaamheden van 6 maart jl. heeft de Kamer op initiatief van het lid Van Nispen (SP) de Minister van Justitie en Veiligheid verzocht per brief te reageren op een uitzending van Zembla van 28 februari jl over hoge transacties. Tevens zijn door het lid Van Nispen (SP), Buitenweg (Groen Links), Groothuizen (D66) en Van Dam (CDA) Kamervragen gesteld over het Nederlandse transactiebeleid en verschillende hoge transacties⁸. De Minister van Justitie en Veiligheid zal de Kamer op korte termijn een brief sturen over het Nederlandse transactiebeleid en de diverse Kamervragen beantwoorden. Nu de vragen 10, 11, 12, 13, 14, 15 en 17 daarmee samenhangen zullen deze vragen gelijktijdig met die brief en die overige vragen worden beantwoord.

Vraag 16

Zijn er nog meer financiële instellingen, die net als de Rabobank, reserveringen hebben aangelegd voor schikkingen omdat er malafide praktijken van de instellingen onderzocht worden? Zo ja, welke en voor welk bedrag?

Antwoord 16

Mij staat geen overzicht ter beschikking van welke voorzieningen of verplichtingen financiële instellingen in hun jaarrekeningen hebben opgenomen wegens schikkingen met openbaar aanklagers.

⁷ <https://fd.nl/ondernemen/1241246/vragen-over-rentederivaten-woorden-waarschijnlijk-nooit-beantwoord>

⁸ Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2017–2018, nrs. 1872, 2027, 2207, 2208 en 2209.